

Fagráð í hrossarækt

75. fundur

Staður og stund: Bændahöllin v/Hagatorg, miðvikudagurinn 24. ágúst 2016 kl. 09:30.

Mættir: Sveinn Steinarsson, Elvar Einarsson, Vignir Siggeirsson, Sveinn Ragnarsson, Hulda Gústafsdóttir og Þorvaldur Kristjánsson. Bjarni Páll Vilhjálmsson hafði tilkynnt fjarveru. Guðný Helga Björnsdóttir var í símasambandi.

Dagskrá:

1. Afgreiðsla umsókna í Stofnverndarsjóð.
2. Skipulagning hrossaræktarráðstefnu í haust.
3. Gæðastýring í hrossarækt
4. Yfirferð yfir sýningarárið 2016
5. Kynningu á stöðu rannsókna á sumarexemi.

Formaður Fagráðs setur fundinn. Fundargerð frá fundi fagráðs þann 7. apríl 2016 var lögð fyrir til samþykktar og var það gert.

1. Afgreiðsla umsókna í Stofnverndarsjóð.
Farið var yfir framvindu þeirra verkefna sem styrkt voru síðast. Sveinn Ragnarsson fór yfir framvindu þeirra verkefna sem Hólaskóli fékk styrk til að framkvæma. Fyrri verkefnið, *Áhrif holdastigs íslenskra hesta á efnaskipti, þrek, jafnvægi í hreyfingum og endurheimt*, er í góðum farvegi. Búið er að framkvæma verklega hlutann sem tókst vel, söfnun sýna lokið og greining hafin. Hvað varðar annað verkefnið, *Þýðing og prentun á Knapamerkjabókum*, þá hefur framkvæmdin á því seinkast en nú er það komið í ákveðin farveg, búið að setja upp vinnuþplan fyrir næstu mánuði og ráða Helgu Thoroddsen í verkið. Verkefnið *Erfðarannsókn á drómasýki í íslenska hestinum* (Freyja Imsland og Carl-Johan Rubin) er komið í gang og sýnataka hafin. Þá er verkefnið *Þróun á kynbótamati íslenska hestsins* (Bændasamtök Íslands) einnig komið í gang en heildarniðurstaðna er að vænta í apríl á næsta ári eða heldur seinna er upprunalega áætlunin gerði ráð fyrir. Verkefninu *Könnun á mati á eiginleikanum vilji og geðslag í kynbótadómi í íslenskri hrossarækt* er lokið og birtist í meistarařitgerð Heiðrúnar við SLU.

Eftirfarandi umsóknir höfðu borist í sjóðinn og afgreiðsla þeirra var eftirfarandi:

- a) Virkni mismunandi méla og líffræðileg áhrif þeirra á munn hesta – Sigríður Björnsdóttir og Torbjörn Lundström. Sótt er um kr. 1.000.000,-. Samþykkt kr. 1.000.000.

- b) Rannsókn á veiruskitu í folöldum – Vilhjálmur Svansson og Sigríður Björnsdóttir.
Sótt er um kr. 1.100.000,-.
Samþykkt kr. 1.100.000.

2. Skipulagning á árlegri hrossaræktarráðstefnu í haust. Ráðstefnan verður haldin laugardaginn 5. nóvember eða sama dag og uppskeruhátíð hrossaræktarinnar. Ekki hefur verið ákveðið hvaða staðsetning verður fyrir valinu. Ráðstefnan var haldin í Spretti í fyrra og tókst vel en hugmyndin er að halda ráðstefnuna víðar á meðal hestamannafélaga á höfuðborgarsvæðinu. Sveini Steinarssyni og Þorvaldi var falið að finna hentuga staðsetningu. Einnig er hugmyndin er að halda hana með aðeins öðru sniði en verið hefur og í samstarfi við Sögusetur íslenska hestsins.
3. Gæðastýring í hrossarækt. Umræða fór fram um framtíð þessa verkefnis. Farið var yfir þróun í fjölda þeirra búa sem eru í gæðastýringunni í heild sinni og einnig fjölda þeirra búa sem eru einungis í landnýtingarþættinum. Þetta eru 12-14 bú sem hafa verið í gæðastýringunni í heild sinni og 39 bú sem voru á síðasta ári í landnýtingarþættinum. Það hefur verið stöðnun í fjölda búa og engin fjölgun átt sér stað á undanförunum árum. Fagráð er sammála um að leggja kerfið niður í heild sinni frá og með næstu áramótum en halda áfram með landnýtingarþáttinn í breyttri mynd. Hugmyndin er í fyrsta lagi að einbeita sér að þeim búum og stöðum þar sem landnýtingu er ábótavant. Rætt var um hugsanlegt samstarf Landgræðslunnar og Matvælastofnunar (Mast), þar sem starfsfólk Mast getur komið ábendingum til Landgræðslunnar um bú sem þarfnast leiðbeininga og ráðgjafar. Einnig var rætt um hugsanlegt námskeiðahald í samstarfi Landgræðslunnar, Félags hrossabænda og Ráðgjafamiðstöðvar landbúnaðarins á þessu sviði.
4. Sýningarárið 2016. Þorvaldur fór yfir helstu þætti er varða sýningarárið 2016 og búið var að taka saman fyrir fund.

Alls voru kveðnir upp 1618 dómar og þar af 1414 fullnaðardómar. Fjöldi hrossa sem mætti til dóms voru 1197. Meðalaldur sýndra hrossa var 5,9 ár. Fjöldi dóma (fullnaðardómar + sköpulagsdómar) í hverjum aldur- og kynflokki var eftirfarandi (fjöldi fullnaðardóma innan sviga) :

4 vetra: 199 (141) Hestar: 100 (63) Hryssur: 99 (78)

5 vetra: 320 (284) Hestar: 118 (100) Hryssur: 202 (184)

6 vetra: 300 (275) Hestar: 83 (78) Hryssur: 217 (197)

7 vetra og eldri: 378 (348) Hestar: 84 (74) Hryssur: 294 (274)

Alls voru haldnar 16 kynbótasýningar á árinu, Landsmót á Hólum meðtalið, sú minnsta var á Iðavöllum á Fljótsdalshéraði með 16 hrossum og sú stærsta var Vorsýning á Hólum með 175 hrossum. Ef báðar vikurnar í Spretti eru lagðar saman þá voru sýnd þar 265 hross og 222 hross samanlagt á báðum vikunum í vor á Gaddstaðafötum.

Meðaltöl og dreifing einkunna má sjá í meðfylgjandi töflum fyrir eiginleika sköpulags og hæfileika (dómar á landsmóti ekki meðtaldir):

Sköpulag:

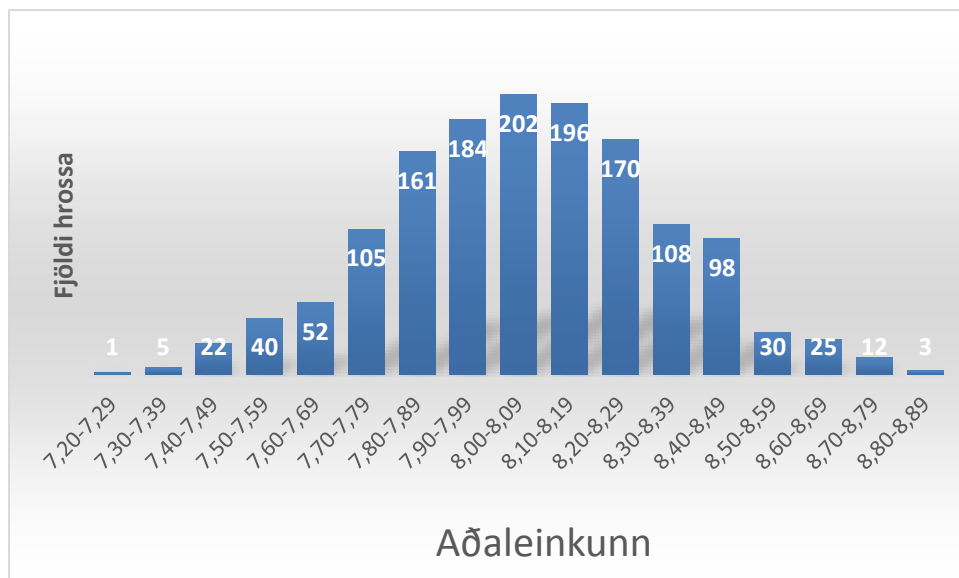
	HOFUD	HALS_HERDAR_BOGAR	BAK_LEND	SAMRAEMI	FOTAGERD	RETTLEIKI	HOFAR	PRUDLEIKI	SKOPULAG
Meðaltal	7,85	8,30	8,11	8,22	7,96	7,64	8,15	7,58	8,09
Staðaf.	0,53	0,37	0,53	0,43	0,51	0,48	0,47	0,73	0,23
Hæsta gildi	9,50	9,50	9,50	9,50	9,50	9,00	9,50	10,00	8,82
Lægsta gildi	6,50	7,50	6,50	6,50	6,50	6,00	6,50	5,50	7,24

Hæfileikar:

	TOLT	BROKK	SKEID	STOKK	VILJI_GEDSLAG	FEGURD_I_REID	FET	HAEGT_TOLT	HAEGT_STOKK	HAEFLEIKAR	ADALEINKUNN
Meðaltal	8,26	7,96	7,12	8,06	8,39	8,20	7,61	8,00	7,70	7,98	8,03
Staðaf.	0,47	0,58	1,44	0,47	0,42	0,44	0,72	0,51	0,61	0,37	0,26
Hæsta gildi	9,50	9,50	10,00	9,50	10,00	9,50	10,00	9,50	9,50	9,05	8,84
Lægsta gildi	7,00	6,00	5,00	7,00	7,00	7,00	5,50	5,00	5,00	6,92	7,25

Meðaltöl allra eiginleika í ár eru á svipuð röli og þau voru í fyrra, þó má merkja hækkun í eiginleikunum: *háls, herðar og bógar, bak og lend, skeið, hægt tölt* en lækkun í eiginleikunum *prúðleiki og fet*. Dreifingu aðaleinkunnar má sjá á myndinni hér að neðan en tæplega 60% sýndra hrossa fengu 8.00 eða hærra í aðaleinkunn. Dreifing einkunna er nánast sú sama í ár og þau fyrri en þó er hún heldur meiri í nánast öllum eiginleikum samanborið við árið í fyrra.

23% sýndra hrossa voru sýnd sem klárhross (skeiðeinkunn = 5.0) en þetta hlutfall var 18% á Landsmóti.

Þegar tíðni endursýninga á hrossum innan vorsins 2016 var skoðuð kom í ljós að 13% þeirra var sýnt oftár en einu sinni, þetta er nákvæmlega sama hlutfall og á landsmótsárinu 2014 en þetta hlutfall var 9% innan vorsins 2015. Þegar skoðað var hversu oft hross á landsmóti 2016 höfðu verið sýnd um vorið kom í ljós að þau höfðu verið sýnd 1.2 sinnum að meðaltali en þetta er sama meðaltal og var á þeim hrossum sem voru sýnd á landsmóti 2014.

Sá möguleiki var tekin upp árið 2014 að hægt væri að skrá hver hefði þjálfað hestinn við skráningu á kynbótasýningu. Þessi möguleiki var nýttur í um helming tilvika í ár.

Heilbrigði kynbótahrossa var skoðað einsog undanfarin ár, bæði fyrir og eftir dóm. Skráð voru ágríp á fótum í 16% tilfella en 75% af þeim tilheyrðu 1. stigi. Var því um eiginleg ágríp (áverka) á fótum að ræða í 4% tilfella (athugasemdir 2 og 3) og ágríp sem tilheyra 3. stigi voru 7 eða um 0.5%. Þá voru skráð særindi eða blóð í munni í 3.5% tilfella og var í öllum tilfellum um 1. stigs særindi að ræða nema í tveimur tilfellum. Niðurstöðurnar segja að tíðni alvarlegra áverka fari lækkandi á milli ára en tíðni ágrípa af fyrsta stigi er afar svipuð og hún var í fyrra. Skoðað var hvort tíðni áverka (ágríp og særindi í munni) væri mismunandi eftir því hvort um dóm eða yfirlit væri að ræða, reyndist svo ekki vera en um helmingur áverkana var skráður í dómi og hinn helmingurinn á yfirliti. Tíðni ágrípa er lægri í þeim hópi hrossa þar sem sýnandinn er einnig skráður þjálfari samanborið við heildargagnasafnið en í þeim hópi var heildartíðni ágrípa um 12%.

200 knapar sýndu hross á árinu, þar af voru 78 knapar sem sýndu 5 eða fleiri sýningar og 43 sem sýndu 10 sýningar eða fleiri.

19 dómáttar komu að dómum á Íslandi í ár en þeir dæmdu frá 50 hrossum upp í 677 hross en meðaltalið var um 250 hross.

Reglum um járnningar var breytt árið 2015 þannig að hámarkslengd hófa var minnkuð um hálfan cm í hverjum hæðarflokki. Árið 2014 var meðallengd á framhófum 8.6 cm og á afturhófum 8.1 cm og meðalmunur á lengd fram- og afturhófa var 0.6 cm. Í ár var meðallengd á framhófum 8.52 cm og afturhófum 8,1, meðalmunur á fram- og afturhófum var 0.44 cm.

Merkt var við eistnagalla hjá 13 stóðhestum á árinu. Í lang flestum tilvikum var um að ræða að heildarbreidd eista var undir 8.0 cm sem er lágmarksviðmið. Einnig var um að ræða að bæði eistun snéru ekki rétt eða að meira en 50% munur var á rúmmáli eistanna. Ef meðaltal og breytileiki er skoðaður kemur í ljós að meðalbreidd á báðum eistum (TSW) er 10 cm og eitt staðalfrávik er 1.0 cm.

5. Kynning á stöðu rannsókna á sumarexemi. Til fundar við fagrað komu Vilhjálmur Svansson og Sigurbjörg Þorsteinsdóttir frá Keldum og Sigríður Björnsdóttir yfirdýralæknir hrossasjúkdóma hjá Matvælastofnun. Afar ánægjulegt var að heyra hver staðan er á þessum rannsóknum og hafa horfur á þróun raunhæfs bóluefnis aldrei verið betri. Kynnt var áætlun til næstu fimm ára, sem inniheldur áframhaldandi þróun á bóluefni en einnig samanburð á útfluttum hrossum þar sem annar hópurinn verður bólusetur og hinn ekki. Rætt var hugsanlegt samstarf Félags hrossabænda og rannsóknarhópsins um útvegum á hrossum í þennan hluta rannsóknarinnar.

Fleira var ekki tekið fyrir.

Fundi slitið klukkan 14:00

Við þennann: Þorvaldur Kristjánsson